

नव जनचेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

आजगी चैत टाउटेबाट प्रदर्शनमा आउन लागेको फिल्म '१९:५५' (हु नट इन्स्ट एन्वितम)को पहिलो गीत 'रोक्के ठैल' सार्वजनिक गरिएको छ। गीतमा अल्मोडा राणा ओतीको शब्द, संगीत र स्वर छ। कविराज गहलराजको कोरियोग्राफी रहेको गीतको भिडियोमा फिल्मका मुख्य कलाकारहरु सुष्टि श्रेष्ठ, मनेसा रिपाठी, करिष्मा श्रेष्ठ र सागर खनाल चलबिचमा नस्ती मुडना देखिएका छन्।

आजको विचार...

योग्यता (पुर्व पेचमा)
जमा बराल

यही फागुन १४ गते अर्थात् महाशिवरात्रिबाट प्रदर्शनमा आउन लागेको फिल्म 'मायावी'को अठ्ठ गीतको रुपमा 'माता विन्दवासिनी' सार्वजनिक गरिएको छ। इसी गीतको पार्श्व गायन तथा संगीत रहेको गीतमा राम अक्षरल विष्टको शब्द छ। गीतले विन्दवासिनी माताप्रतिको श्रद्धा एवं भक्तिभाव व्यक्त गर्छ। पोखराको रहेको विन्दवासिनी मन्दिरमा छायांकन गरिएको गीतको भिडियोमा फिल्मका मुख्य अभिनेता पल शाह अठ्ठ गीत गाउँदै देखिएका छन्। पल र दीपिकाबीचको प्रेमभाव पनि गीतले व्यक्त गर्छ।

□ वर्ष ३० □ अंक २१० □ २०८१ फागुन १० गते शनिबार 22 February 2025, Saturday □ पृष्ठ संख्या ८ मूल्य रु ५/-

संक्षिप्त समाचार

सडक दुर्घटनामा ट को मृत्यु
(रासस/विन्ड्या)
इस्लामाबाद, फागुन ९/पाकिस्तानको पूर्वी पञ्जाब प्रान्तमा शुक्रबार बिहानै एउटा मिनिभ्यान एक नहरमा खस्दा आठ जनाको मृत्यु भएको छ भने दुई जना घाइते भएका छन्। दुर्घटनामा कम्पनी जिल्लामा भएको थियो, जब एक सडक दुर्घटनामा सडकमा खस्दा एउटा विवाह समारोहबाट फर्कंदै गएको मिनिभ्यान सडकबाट तल एक नहरमा खसेको प्रहरीले स्थानीय मिडियालाई बताएको छ।

लुम्बिनीमा 'मेरो विद्यालय, मेरो दायित्व' अभियान

देशमा केही पनि भएन भन्नु गलत हो : मन्त्री सारु

रासस/विन्ड्या
पापुवा, फागुन ९/लुम्बिनी प्रदेशका स्वास्थ्यमन्त्री खेमबहादुर सारुले देशमा केही पनि भएन भन्नु गलत भएको बताएका छन्। शुक्रबार लुम्बिनी प्रदेश सरकार सामाजिक विकास मन्त्रालयले सञ्चालन गरेको 'मेरो विद्यालय, मेरो

दायित्व' अभियानलाई पालाको तानसेनमा सम्बोधन गर्दै मन्त्री सारुले मुलुकमा धेरै परिवर्तन भएकाले केही भएन भन्नु गलत भएको बताएका हुन्। उनले भने '१ सय ४ वर्षीय राणशासनको अन्त्य गर्दै जनताका छोराछोरीहरूले पनि पढ्न पाउनुपर्ने र

जनताकै छोराछोरीले सुलुको नेतृत्व गर्न पाउनुपर्छ भनेर प्रजातन्त्र, गणतन्त्र हुँदै संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको व्यवस्था गरियो, के यो परिवर्तन हैन?, आज हाम्रा हात हस्तमा मोबाइल फोन, इन्टरनेट, कम्प्युटर जस्ता आधुनिक प्रविधिहरू आए के तिनीहरू विकास हैनन्? गाउँ-

गाउँमा विद्यालय, सडक, खानेपानी, विजुली जस्ता विकासका पूर्वाधारहरू पुगेका छन् तर हामी अझै देशमा केही भएन भन्नु गलत हो। मन्त्री सारुले विद्यालयप्रति लक्षित गर्दै भने 'सकारात्मक सोच राखेर अगाडि बढौं, देशमा धेरै कुराहरू सुधार भएका छन्। नकारात्मक भाषा चिनेर जनताको पक्षमा अफ राफ कामहरू गरेर जनतामा आशा र भरसा जगाउनेतिर केन्द्रित हुनुपर्ने बेला आएको उनको भनाइ छ। मन्त्री सारुले उपलब्धिहरू संस्थागत गर्दै अहिले ती तहका सरकार सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्धिलाई प्राथमिकतामा राखेर अघि बढिहेको जिकिर गरे। उनले भने, 'देशमा केही पनि भएको छैन, भने भाषा गलत हो। धेरै भएको छ। तर जनताको आशा र अपेक्षाअनुसार अझै भएको छैन, त्यो पनि सत्य हो। तर यहाँ एउटा प्रवृत्ति अलि बढी नै नकारात्मक मात्रै कुरा गर्न रमाउने प्रवृत्ति केही न कतै यसलाई अघि बढाउन खोजिएको छ। विद्यार्थी, शिक्षक, राजनीतिक दल, पत्रकार सबै मिलेर त्यो भाष्य चिर्नितर लाग्न जरुरी छ। जनतालाई आशा र भरसा जगाउने गरी सीमा र कमजोरीको पनि समीक्षा गर्नुपर्ने मन्त्री सारुले उल्लेख गरे। सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न पूर्वविद्यार्थी, जनप्रतिनिधिदेखि अभिभावकसम्मलाई आफ्नो दायित्व 'मेरो विद्यालय, मेरो दायित्व' अभियान सञ्चालन गरिएको उनले बताए। 'सामुदायिक विद्यालयप्रति चासो र आफ्नो दायित्वबोध गराउने अभियानको मुख्य उद्देश्य हो, उनले भने, 'पूर्वविद्यार्थीले चाहेको अवस्थामा विद्यालयमा धेरै सुविधा र सुधारका काम हुन सक्छन् भन्ने विश्वास छ।' **-बाँकी बन्तिम पेचमा...**

कम्पनीको ३८औं वार्षिकोत्सवको सुखद उपलक्ष्यमा सम्पूर्ण सरोकारवाला एवं शुभेच्छुकहरू प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछौं साथै नियमनकारी निकायबाट प्राप्त सहयोगको लागि हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछौं।

अगामी दिनहरूमा समेत अझ सबल एवं गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्ने दृढ संकल्प गर्दछौं।

आकर्षक बोनस, अधिकतम प्रतिफल रोजौं

Nepalgunj Newly Constructed Building

National Life
for a secure future....

तानसेनमा महिलामैत्री सहर निर्माणका लागि अन्तर्क्रिया

दृष्या पोखरेल
पापुवा, फागुन ९/जिल्लाको सदरमुकाम तानसेनमा महिलामैत्री सहर निर्माणका लागि अन्तर्क्रिया कार्यक्रम भएको छ। नगरपालिकामा लैङ्गिक सहभागीता सम्बन्धित अन्तर मूल्याङ्कन तथा महिला मैत्री सहर निर्माण सम्बन्धी अन्तर्क्रिया कार्यक्रम भएको हो। युनोपिएससँगको सहकार्यमा महिलाहरूको आवश्यकता र सुरक्षालाई प्राथमिकतामा राख्दै सार्वजनिक स्थानहरूको पहिचान, योजना, विकास, र व्यवस्थापनमा तानसेन नगरपालिका लागि परेको नगर प्रमुख सन्तोषलाल श्रेष्ठले बताए। महिलाहरूलाई शहरी क्षेत्रमा समान अवसर र अधिकार प्रदान गर्न, उनीहरूको आर्थिक, सामाजिक, र राजनीतिक सहभागिता सुनिश्चित गर्ने गरी कार्यक्रम डिजाइन भएको कार्यक्रमका फोकल पर्सन दुर्गाबहादुर थापाले बताए। तानसेन नगरमा सार्वजनिक स्थानहरूको पहिचान, ती स्थानहरूमा महिलाहरूको सुरक्षालाई सुनिश्चित गर्दै उनीहरूको स्वतन्त्र गतिशीलता र पहुँचमा प्रोत्साहन गर्न परियोजनाले सहयोग गर्ने युनोपिएसकी कार्यक्रम सेसलियल मिलम धनुषेले जानकारी दिइन्। **-बाँकी बन्तिम पेचमा...**

पा.वि.ह.व.नं. ०११/०१२ पा.वि.प्र.का.व.नं. ११/०११/०१२

जनचेतना

सम्पादकीय

मातृभाषा बचाऔं

मानिसले जन्म लिएपछि सबैभन्दा पहिले बोलिने र सिक्ने भाषालाई उसको मातृभाषा भनिन्छ। मातृभाषा कुनै पनि व्यक्तिको सामाजिक एवं भाषा सम्बन्धी र रीतिरिवाजको पहिचान पनि हो। तर पछिल्लो समय मातृभाषा संकटको अवस्थामा पुगेको छ। यो अत्यन्तै दुखको कुरा हो। सरकारी नीतिका कारण मातृभाषाहरू लोपोन्मुख अवस्थामा पुगेका छन्। मातृभाषाको संरक्षण गर्न उद्देश्यले हरेक वर्ष २१ फेब्रुअरीमा अन्तर्राष्ट्रिय मातृभाषा दिवस मनाइने गरिन्छ। यस वर्षको दिवस पनि शुरुबार मानिएको छ। दिवस मनाइए पनि त्यो औपचारिकतामै सिमित बन्न पुगेको छ। मुलुकको भाषा, साहित्य, इतिहास, कला, संस्कृति संरक्षण, संवर्द्धन गर्ने निकायहरू मौनप्राय छन्। जसका कारण मातृभाषा हराउँदै जान थालेको महशुस गरिएको छ।

युनेस्कोको मोडलअनुसार नेपालमा बोलिने ७१ वटा भाषा संकटापन्न अवस्थामा छन्। २०४७ सालको संविधानले नेपाली भाषालाई राष्ट्रभाषा र राष्ट्रिय भाषा भनेर वर्गीय चिन्तारी दिएको थियो। संविधानले यी दुवै वर्गीक भाषामा पत्रपत्रिका प्रकाशन गर्नसक्ने छुट दिएपछि मुलुकका धेरैजसो मातृभाषी जागरण आयो। मातृभाषाका पत्रपत्रिकाहरू प्रकाशनको बाढी आयो। मातृभाषा अभियान सुरु भयो। तर सरकारले सम्बन्धित सिद्धान्तका आधारमा संशोधन नगर्दा अल्पसंख्यकले बोल्ने भाषाहरू लोपोद्भेद गइरहेका छन्। यो विडम्बनाको कुरा हो। हिजोको राज्यको नीति र त्यसले निर्माण गरेको मनोविज्ञानले नेपाली बाहेक अरु भाषाहरू लोपोन्मुख भाषा भए। त्यसरी नै आजको पुस्तालाई अभिज्ञ नजाने जागिर पाइदैन, ठूलो मान्छे होइदैन भन्ने मानसिकताको मनोविज्ञान विकास गरिदैछ। यो दृष्टिकोणले भाषिक हैकमवादी नीतिको पृष्ठपोषण गर्दैछ। अझैसम्म नेपालमा सयौं भाषाहरू व्यवहारमा बोलचालमा प्रयोग भइरहेका छन्। भाषाको प्राण भनेको उसको प्रयोगमा छ। व्यवहारमा यो देश बहुभाषिक भएको हुनाले शिक्षण र सरकारी कामकाजमा बहुभाषिक नीति अवलम्बन गर्नुपर्दछ। जससम्म बहुभाषिक नीति अवलम्बन गरिदैन तबसम्म नेपालमा बोलिने कुनै पनि मातृभाषाहरू बाच्ने स्थिति छैन। मातृभाषाको संरक्षण र संवर्द्धन गर्नको लागि शिक्षणको आधारभूत नहर्दैनै नै त्रिभाषिक नीति अवलम्बन गर्नु पर्दछ। आज सयौंको संख्यामा यूरोपियन, अमेरिकनहरू नेपालको भाषा खोज्दै, सिक्दै उच्च शिक्षा हाँसिल गरेर विश्वका सर्वश्रेष्ठ विश्वविद्यालयका प्राध्यापक, अन्वेषणक, अनुसन्धानदाता बनेका छन् भने हामी किन त्यस्तो नहुने भन्ने कुरालाई राज्यले सोच्ने हो भने हाम्रो सवै भाषाहरू बाच्नेछन् र भाषिक समस्यालाई समापन नै निराकारण गर्न सकिन्छ। भाषा मरिसकेपछि कुनै अर्थ हुँदैन। नेपालमा बोलिने मातृभाषाहरू सबै नेपाली भाषा हुन्। नेपालको अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदा हुन्। तसर्थ यसलाई बचाउने दिशामा सम्बन्धित समुदाय र सरकारका हरेक निकायहरू लाग्न जरुरी छ।

Opinion @ Social Network

फुल होईन डडा जस्तो बनाउ जिन्दगी यहाँ फुललाई चूढेर डहानीलाई पुग्ने गरीन्छु। करन थापाको फेसबुक पेज का कुरा https://www.facebook.com/(Karan.Thapa) यो सततमा सामाजिक संजालमा पोस्ट गरिरहेका धाराहरू राखेको छ। यसका लागि हाम्रो फेसबुक पेज www.facebook.com/shitalipati मा लगन गर्न सक्नुहुनेछ। नवजवनचतना दैनिकको रुपमा तपाईंसालु आईरहेको छ। यो पत्रिका अठ्ठ सन्ध्या अलि पठनीय बनाउनको लागि तपाईंहरूको अनुभव सुन्नबहाउको हातीलाई अचलते जसरी छ। पाठकबाट तपाईंका सुझावहरू दिई हातीलाई सधरथोजो गर्नुहुने हाती अनुभवे गर्दछौं।

नवजवनचतना दैनिक भगवतीटोल तानसेन, पाल्पा

Table with 3 columns: Name, Address, and Contact Info. Includes names like प्रदीप कार्की, सुदीप कार्की, रवि कार्की, etc.

योग्यता परीक्षणविहीन सजिलो पेसा नेपाली राजनीति

पछिल्लो समयमा सबैभन्दा सजिलो पेसा नै राजनीति भएको छ। अन्य क्षेत्रमा जोदा अनुभव र योग्यता चाहिने तर राजनीतिमा लाग्न कुनै पनि कुराले बाधा नपार्ने भएकाले जसलाई पनि राजनीति गर्न सजिलो भएको छ। राजनीतिमा धेरै दुःख गर्दा पनि धेरै कमाइ हुन्छ भन्ने मानसिकता भएको पनि मानिसहरू राजनीतिमा लागेपछि सकेसम्म त्यो पेसा छोड्दैनन्। हुन त नेताहरू 'राजनीति भनेको समाजसेवा हो' भन्छन्। भनाइमा यो कुरा देखा, सुन्दा सामान्य हो जस्तो लागे पनि व्यवहारमा भने फरकपन पाइने गरेको छ। समाजसेवा नै मात्रै हुँदा हो त मानिसहरू किन त्यति लामो समयसम्म ज्यान दिएर लाग्ने होलान् त? यो प्रश्न गम्भीर बनेको छ। त्यसैले समग्रमा भन्न सकिन्छ कि राजनीति भनेको समाजसेवाको नाममा एउटा प्रमुख पेसा नै हो। अहिले राजनीतिलाई पनि विकृत बनाउने काम भएको छ। अन्त कतै पनि नभइका पनि धषणसरी पार्टी प्रवेश गरेर नेता भएका उदाहरण छन्। लामो समयदेखि राजनीति गरिकाले भन्दा भइँदै लाइन मिलाएर पार्टी प्रवेश गरेको छिटो अवसर पाउनु पनि अचम्मको कुरा होइन किनभने उसको पछि पार्टीको एउटा ठूलो शक्ति लुकेको हुन्छ। 'सुनावका मुखमा पार्टीमा लागेको तीव्र महिना भइसकेको मैले टिकट नपाए कसले पाउने' भन्ने स्वर पनि नखपचे शीबाट सुनिने गरिन्छ। सो फाइदा मानिसले राजनीति गर्ने दिन हराइसके किनभने राजनीतिमा पनि शक्ति र धमपछको खेल हुन थालेको छ।

गंगा बराल

नेतृत्वले कहिलेकाहीँ जानीजानी त कहिले भूलवस गल्ती गर्न सक्छ त्यसलाई सच्याउनु पार्टीका इमानदार नेता तथा कार्यकर्ताको धर्म हो तर केही बोल्दा उल्टै आरोप लाग्ने र पार्टीले कारवाही गर्छ कि भन्ने डरले नेताहरू त्रासमा छन्। पार्टी बिग्रिँदा वा उसले गलत गर्दा समग्र पार्टी र भोलिको राजनीतिलाई नै असर गर्ने पक्कापक्की हो तर बोल्न नपाउनु भनेको पार्टीभित्रको तानाशाही प्रवृत्ति नै हो। पार्टीले कारवाही गर्ने उन लाग्छ त्यही गर' भनेर छुट दिएजस्तै हुन्छ।

रावललाई गरेको कारवाहीको घटना चानचुने छैन। उनका अरू केही अवगुण पनि होलान् तर कारवाही गर्नुको मुख्य कारण भनेको उनले पार्टी अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीको कार्यशैलीको विरोध गर्नु नै हो। तीन वर्षअघि भएको महाधिवेशनमा ओलीसँग अध्यक्षता प्रतियोगिता गरेपछि नै ओलीले रावललाई बरुदुपिले हेरेका थिए। त्यसपछि पनि रावलले ओलीले सञ्चालन गरेको पार्टी पद्धति र प्रणालमन्त्री हुँदा गरेका गलत कामको आलोचना गरिरहेका छन्। रावललाई होइन अहिले ओलीको कारवाहीमा अरू पनि परेका छन्। यो कारवाही ओलीको व्यक्तित्व भएको छ। पार्टीको भन्ने पनि अर्थ हो। पार्टी भनेको एउटा सिस्तेममा चल्ने भएको राम्रो होस् भन्ने सबैको चाहना हुन्छ तर राम्रो होस् भन्ने सोच्दासोच्दै नोलेका शब्दलाई लिएर कारवाही हुन्छ भने ती नेताहरूका केही न केही समस्या होला भनेर बुझ्न सकिन्छ। कुराले गरेको कतिपय निर्णयको विरुद्धमा बोल्ने एमालेका बिन्दा पण्डे, उपाध्यक्ष तिम्सेनालागायतलाई एमालेले गरेको कारवाहीलाई हेर्दा हेर्दा नेतामा पनि पार्टीका नेताले गरे पनि गर्नु, बोल्नु हुँदा कारवाही गरिहाल्छन् भन्ने गलत सन्देशले डेरा जमाएको छ। पार्टी सकेका साह्रै नपर्ने हो त्यसका पनि विभिन्न संघठन, समिति र कमिटी हुन्छन्। आफूलाई मन नपरेकाले जे भने पनि कारवाही गर्ने, आफ्नो पक्षमा एकहोरो ढंगले चाकरी गर्ने जे गरे पनि छुट पाउने परम्पराको राजनीतिलाई विकृततासँ सम्बन्धित गराएको छ। नेपाली कांग्रेसले आफूलाई लोकतान्त्रिक पार्टी भएको दावी गर्दै आएको छ, कांग्रेसमा अलिक्किले पार्टीबोली बोले पनि त्यति ठूलो कारवाही भोग्नु नपर्ने भएकाले कांग्रेसका मानिसहरू 'त्यति भएर त हाम्रो पार्टी कांग्रेस र हामी कांग्रेस' भनेर गर्व गर्न गर्दन्। पार्टीमा पनि विचारको स्वतन्त्रता हुनु स्वाभाविक हो तर बोल्दा, लेख्दा, सामाजिक रूपमा अभिव्यक्त हुँदा त्यसले पार्टी र संघठनलाई अलि प्याउनु

समय भइसकेको छ। कतिपय पार्टीमा त यतिसम्म भइसकेको कि दिउँसो टन्टलापुर् घाम लाग्दा पनि नेताले 'पानी परेको छ भन्दा हो. हो कम्रेड' भन्नुपर्ने अवस्थाको सिर्जना भएको छ। पानी परेको छैन अहिले त घाम लागेका छन् भन्दा त्यो नेता रिसाउला कि भन्ने डर भइसकेको छ। पछिल्लो समयमा राजनीतिक दलहरू आफ्नो विचार र सिद्धान्तबाट विचलित भइरहेका छन्। जहिले जोसँग जस्तो गठबन्धन गरेर पनि आफूलाई फाइदा दिसानु हुँदा हारुका लागेपरेका छन्। क्षणिक रूपमा भइरहने यस्ता गठबन्धनले पार्टीको लाइन के हो? एजेन्डा के हो भन्ने विषय ओकेलमा परेको छ। स्वार्थका लागि गर्ने गठबन्धनले तत्कालका लागि त आनन्दै होला तर त्यसले पार्टी प्रभावको बारेमा कसैले सोचेका छैनन्। जसरी भए पनि सताउँ टाँसिइरहनुपर्दछ भन्ने मानसिक भूतको अन्त्य नहुनेबन्धसम्म राजनीतिक स्थिरताको नारा जति नै लाग्ए पनि त्यो सार्थक बन्नेवाला छैन। पार्टीको टुट विचार र टुटिएको हुनुपर्ने तर आफू अनुकुल हुँदा जोसँग बस्नो पनि सम्बन्ध राखिने र प्रतिकूल भएपछि उसैलाई सबै सत्राउने राजनीतिक संस्कार दृष्टि बन्दै गएको छ। गठबन्धनको नाममा पार्टी नेता तथा कार्यकर्ताले जसलाई पनि मतदान गर्नुपर्ने अवस्थाले पार्टीहरू क्रमशः कमजोर पनि बन्दै आएका छन्।

पार्टीका नेताहरूले महाधिवेशनमा बनाउने गुटको असर सधैँ नै रहिरहन्छ। महाधिवेशन र पार्टीको आन्तरिक निर्वाचनमा गुटगत लडाईं हुनु स्वभाविकै हो भनेर नेताहरूले भन्दै आएका थिए त्यो गुट चिरकालसम्म जीवन्त हुने भएकाले पार्टीमा आन्तरिक प्रतियोगिता जीवित रहने भएको छ। नेपाली कांग्रेस एउटा सिंगो रूख भए पनि त्यसका हाँगोबाँना लुईँदा जीवन्त भएको भन्दै टमाइँहरूले गर्दा। कांग्रेसभित्रको गुटको कल्पना त यो सकिन्छ, गुटको सञ्चालन वडा र टोलतिर पनि फैलिइसकेको छ। पार्टीमा युवाको नाममा पनि खेती हुन्छ। किसानले खेतीपारी गर्दा युवा नै चल्दछ भन्ने गरेका छन्। यो नारा अहिले राम्रो बिकिरहेको छ। यही नाराको कतिपयले आफूलाई राजनीतिमा अब्बल रूपमा स्थापित गरिसकेका छन् तर युवा नागरिकताको आधारमा मात्र होइन उनीहरूका त्यस प्रकारको युवा सबै काम छोडेर आलोचनाको शब्द बसाइँडारने हामी नेपालीको बानी भइसकेको छ। को मान्छे पार्टीभित्र पनि कुन गुटको हो भनेर पहिचान नबुझिसम्म बोल्नलाई पनि असहज हुँदै आएको छ। आफ्ना नेताले जे गरे पनि राम्रो भनिदिनुपर्ने बाध्यताक अवस्थाले राजनीति र मानिसको सोचलाई कडासम्म प्याउने हो अहिले नै अनुमान लगाउन सकिँदैन। यतिपसम्म कि पशुपति आर्यघाटमा मलावी जाने बेलामा 'त्यो हाम्रो लाइनको हो कि होइन' भनेर छुट्टयाइने प्रचलनले मानिसको चेतनाको स्तर कति रहेछ भनेर हिसाबको चेतनाको बनेला भएको छ। नेताले जे भन्थो त्यसैमा हो...हो लगाइ दिँदा त्यो कार्यकर्ता सबैभन्दा इमानदार अलि प्याउनु

-शिवाजी टाडस डटकम

Table with 3 columns: Name, Address, and Contact Info. Includes names like देवक श्रेष्ठ, लक्ष्मी कार्की, etc.

विशेष सोचको साथमा कार्य प्रारम्भ गर्नुहुला। अरुको विचारसमा कार्य अझो नछोड्नुहुनेछ। युवा प्रतिनिधता कार्य प्रारम्भ गर्ने समय रहेको छ। साझेदारी स्थापनाबाट सार्थकता। शिक्षण परीक्षा कायम राखिनेछ। त्रिभाषिक शिक्षणको साथमा सफा हात लाग्नेछ। शिवाजी टाडस डटकम

साहित्य दर्पण

निबन्ध

प्रमाण अधिकारी

कुसीको महिमा

म अहिले कुसीमा बसेर कुसीकै बारे केही लेख्न खोज्छु । पहिले कुसी नहुँदा मुद्धै बसेर, घुँडा धसेर, पल्टी कसेर वा गालिमकी टेवल प्रयोग गरेर पनि मानिसले लेख्नुपर्ने गर्थे । अहिले पनि धेरैले 'रुईन्हे' तर शरीरलाई सुविधा हुने हिसाबले पनि कुसीमा बस्नु फाइदाजनक हुने व्याख्याकारण यसको प्रयोग बढेको छ । कुसी अझ बढी प्रयोग हुने भनेको त कायानिय, अड्डा, अदालतमा हो । मानिस कुसीमा बस्नेभन्दा पनि कुन हँसियत, ओहदा र तहको निम्नवारीले कुसीमा बसेको छ, त्यसले कुसीको महत्त्व पनि फरक फरक रूपमा कायम भएको मानिन्छ । एक दशक अघिको एउटा कुसीको प्रसङ्ग दिशायामा भइरह्यो यद्यपि । कतिपयमा स्नातकोत्तर पढ्दाका पुस्तकालयमा काम गर्ने एकजना कर्मचारीको निकै चर्चा भएको थियो । उक्त चर्चा उनी कुसीमा बसेर भन्दा पनि कुसीमा बसिसकन उदेरमात्र काम गर्ने हुँदा नेपालमा धेरै उभिनै व्यक्तिमध्येका एक बनेका थिए । यतिखेर मैले उनको नाम सम्झन सकिन । उनलाई गुमान, च्याट जीपीटी र डीपीसीका पनि सोझै तर कतै भेटिएन । उनलाई धेरैले उठाउठी काम गर्ने भनेर चिन्थे । कतिपयले अझै पनि सम्झिरहेका होलान् । कुसीको वास्ता नगरीकन सधैँ काममा बढेर ऐश्वर्यमात्रको साधना नरख्नु एउटा कर्मचारीको प्रशंसनीय पक्ष हो । यो पक्ष साँचो अर्थमा सार्थक भए उनको अनुकरण अरु कर्मचारीहरूले पनि गर्न आवश्यक तहदार 'कुसीमा नबस्ने व्यक्ति' भनेर चिनिनका निमित्तमात्र कुसीत्याग गरिएको हो भने त्यस किसिमको कुसीत्याग देखाउने डीएममा ठडुर्छ । उनीसँग अथवा उनीजस्तै उभिन रचाउने मानिससँग काम पर्दा र ब्यवहार गुनपूर्वदा कायालयमा पुगेका भक्तभोगीहरूले यसको रदस्य बुझ्नेका होलान् तर मैले त्यो रहस्य बुझ्ने सोभाय हुन सकिन । यस्तै किसिमको अर्को प्रशंसनीय तर केही शङ्का भने लाभिरहने विषय जनप्रतिनिधिले लिनै गरेको उनीहरूको मासिक तलब पनि हो । आर्थिक रूपमा सक्षम रहने उमेर भएका बेला प्रशस्त धनोपाजन गर्न सफल भएका, आधारभूत आवश्यकताका लागि दुईतिन पुस्तालाई पुरै अथवा बनाउन सफल भएका कतिपय व्यक्तिले हाम्रो समाजमा कामका लागि र कुसिले नहुनका लागि स्थानीयदेखि राष्ट्रिय राजनीतिमा लाग्ने, समाजसेवी हुने चलन त स्थापित भइरहेकै छ ।

स्थानीय विकास निर्माणका काममा चाहिने उपकरणको खामिबन्ध भएका, खोरा अथवा जवाईलाई डेककापडामा लगाएका कतिपय वडाका अध्यक्ष, पालिकाका प्रमुखहरू, प्रदेश र सैका नेताहरूले उनीहरूले पाउने मासिक तलब नलिएको समाचार हामीसम्म विभिन्न माध्यमबाट आइपुग्छन् । तलबभन्दा केही गुणा बढी रकम, लाभ वा सुविधा अत्यन्त माध्यमबाट आउने वा आइरहने भएपछि यो बन्दाई नबुझ्नेका लागि 'तलब लिन्न' भनेर सार्वजनिक गरेका कुनैले उनीहरूको व्यक्तित्वमा इमान्दारीको लेन कसो नालान् । कुसीको महत्त्व बुझ्नेका त्यसप्रकारका बाँदा नेताले इमान्दार छविको निर्माण गर्दा अरु तर काम कम र कुरा बढी गर्ने गरेको जगजगहेर नै छ । तथापि गाउँपालिका वा नगरपालिका प्रमुख भएर पनि गाडीको सुविधा नलिएका बल त्यस गाडीलाई एम्बुलेन्सका रूपमा गाउँलेकै सेवामा ल्याएका एकाध उदाहरण पनि हाम्रा सामु छैन । त्यस्ता इमान्दार व्यक्ति पनि कुसीमा छन् तर कुसीमा बसेका अर्कोपरी बाधा व्यक्तिका कारण इमान्दार

जति छुट्यामा पर्ने र अविषयमा कुसीमा बस्न नपाउने अवस्था आएका पनि थुप्रै उदाहरण हामीलाई झत्ता नै छ । जीवनका हरेक पक्षहरूको रक्षा राम्रा भएर, कहीं नराम्रा भएर, कहीं सामान्य भएर र कहीं जटिल भएर आफ्नो विशिष्टता कायम गर्ने हुन्छन् । गतिरिएर अध्ययन गर्नेहरूले कुसीका पनि ती विशिष्टतालाई ठग्याउन सक्छ । भनेका र सुनेका भन्दा कुसीको वास्तविकता ठग्याउन सकिँदैन । कुसीत्यागका प्रसङ्गबाट ती विभिन्न महानुभावहरूको विशेषता सामान्य रूपमा जानकारी हुन्छ तापनि विशेष रूपमा गतिरिंदा त्यो कुरो तलमाथि पनि पर्नसक्छ । म यसै भनेर किटान गर्न सकिन । म अहिले पाँचठुटै पाइँ-कुसीमा छु । यसको महत्त्व विशेष किसिमको छ । कायालयका हाकिमहरूले प्रयोग गर्ने, जतातति थुप्रै बल मिल्ने कुसी एकजनाले यसलाई घुम्ने कुसी पनि भनिन्छ तर म अहिले जुन स्थितिमा यो कुसीमा बसेको छु, यो सामान्य रूपमा रहेको छ । एउटा सुसाइड्युमा काम गर्दा बलका निमित्त तयार गरिएको यो कुसी घुम्ने किसिमको भएपनि यसलाई अहिले घुम्ने कुसी भनिन्छ । कुनै कर्मचारी, हाकिम आदि बसेर परिश्रमा नरहेको हुनाले यसलाई सामान्य कुसी भन्नुपर्छ । स्थानविशेषले, कालविशेषले, व्यक्तिविशेषले बलको मूल्य र मान्यता अलग-अलग हुन्छ । यही कुसी कुनै कायालयमा रहेको भए यो ओहदावालाको कुसी भनिन्थ्यो । यसतिर ताकेर हेर्ने आँट सितिमितिमा आजन सक्नेभन्थ्यो, तर यसलाई सुसाइड्यु अक्षमा राखिएको हुँदा यसमा जो पनि बलसक्छ र सधैँ र सामर्थ्य हुने जसले पनि ताकन सक्नेभन्थ्यो, तर यसलाई सुसाइड्यु अक्षमा अझ मान्ने आकाका सबै युवाहरूका निमित्त यो कुसी सुलभ छ । यसमा बल नबस्ने प्रश्न आउँदैन, बसिन्छ, त्यसैले यसको महत्त्व ठुलो छैन तर यही कुसी कुनै कायालयमा हुन्थ्यो भने यसको ठुलो महत्त्व हुन्थ्यो । कुसी सामान्य हुन्थ्यो, विशिष्ट हुन्थ्यो । धेरैले त्यस कुसीबाट आशा राखेका हुन्थे । अपेक्षा राखेका हुन्थे । त्यस कुसीमा बसेका व्यक्तिका कारण कुसीको जीवन चलेको हुन्थ्यो । कुनैलाई सजिलो पारेको हुन्थ्यो । कुनैलाई असजिलो । यही कुसी पाउन यहाँ मान्छे हारालुछु गर्छु । आफ्नो पालोभन्दा पहिला पाउन हेर्ने गर्छु । कोही आफ्नो कुसीको बास टिकाउन अनेक जाल बुन्छु । कुसीकै कारण यहाँ चाकडी, चाल्नुजीबस्ता भाटप्रवृत्ति मौलाएका छन् । बन्धुत्व, भातृत्वको भाव हुमिल हुँदै गइरहेछ । आर्थिक निर्वाचनका समयमा सुनिने नेताको महत्वाकाङ्क्षी भाषण, बाँडिने पार्टीको घोषणापत्र यही कुसीमा पुगेपछि कता हराउँछु कता । जनताको सेवा, राष्ट्रको सेवाका लागि भनेर कुसीमा पुगेको मानिस कुसी पाएपछि स्वयंको सेवामा निर्मित भएर लाग्छ, स्वयंसेवा र पहिले जनाएका प्रतिबद्धता विर्सन्छ । यसैले कुसीको महत्त्व सङ्गीर्णतामा व्यापकता र व्यापकतामा सङ्गीर्णताको प्रतीक भनेर देखापर्छ । मानिसले कुसी पाएपछि त्यससँगै प्राप्त गर्ने अधिकारले त्यसको महत्त्व बढाएको हामीले बुझ्नेकै छौं । कुसी एउटा प्रतीक हो, कुनै पनि व्यक्तिलाई प्राप्त अक्षितयारको । हामीले यसै भनेर विचार गर्ने हो भने, हाम्रा देशमा कुनैलाई मान्न सकिने राजनीतिक दल सबै आलोपालो सत्ताको कुसीमा विरजमान हुन्छु । मानौं कि त्यो कुसीमा बस्न आइएन भने ठुलै नलचल हुनेछ उनीहरूको जीवनमा । सर्वसाधारण जनताको जीवनमा हलचल आएर व्यापक जन्मुछी परिवर्तन देख्ने हाम्रो धोको त पूरा हुन पाएको छैन । राजनीतिक दल र सत्तामा हुँदा तिनीहरूले गर्ने र

ज्वनीतिक नियुक्ति पनि बढो गजबको छ । घरघरि तर लाग्छ यो कस्तो माखेसाइलो हो जहिले पनि जसरी पनि दोहोर्दाइ तेहराइ दिने मान्छे महत्त्वपूर्ण मानिएका हुनकायहरूका कुसीमा पदस्थापन गरिन्छन् । यो कुसीको साइलो सत्ता र शक्तिका लागि अति महत्त्वको विषय रहेछ । माथि सिरानमा उल्लेख गरेका व्यक्ति पनि कुनै कायालयमा जागिरे थिए, तसर्थ उनीसँग पनि निश्चित अधिकार हुने नै थियो । कुसीमा बसेपछि त्यसको सामान्यले अधिकारको दुरुपयोग हुनसक्छ भन्ने उर उन्मा रहेछ भने उनका अन्तर्वातामा आउने सबैका भनाइबाट बुझिन्थ्यो । कुसीमा बसे पनि नबसे पनि सम्बन्धित व्यक्तिले आफ्नो निश्चित कार्यसम्पादन त गर्छ नै । यदि आफ्नो अधिकारको दुरुपयोग गरिन्छ भने त्यो बेला कुसीमा बसेकै हुनुपर्छ भन्ने पनि छैन । कुसीमा बसेर गुनपूर्वदा काममा पनि सबैले गर्थे भने यी गुनासाका पोका सोभिरजन जस्तै पनि पर्दैनथ्यो । कायालयका कुसीमा मात्र नभएर होटलका कुसीमा, रेस्टुरेण्टका कुसीमा, चिया पसलका कुसीमा र यदाकदा बाटाघाटाका छेउछाउने अतिरिक्त लाभका रकम बुझ्ने गरीका अवस्थामा कतिपय राष्ट्रसेवक कर्मचारी रङ्गेहात पबडाउ बाएका घटना समाचारका रूपमा आइरहेकै छन् । कायालयमा तल्ला तहका कर्मचारीहरूले लिएको अतिरिक्त रकम वा लाभको अंश भ्रष्टाचारको विरोध गरेजस्तो गर्ने माथिल्ला तहका हाकिमलाई पनि पुग्छ भन्ने एउटा भनाइ छ । त्यसैले पनि देखा जून कुरा गरिएको हुन्छ, वास्तविकतामा त्यसको उठोता काम भएको पनि हुनसक्छ । चौरलाई चौराटो र साडुलाई शूली भएको मानव-समाज चिन्न नसकिने क्षेत्र भएको छ । जोग्री, ब्रह्मचारीहरू बढी भएर बढी चरि नहीन देखिन्छन्, त्यसैले देखेको भेष, बोलेको वाणीमाथि मानिसका आधार विचारलाई छुट्याउने आधार हुन सक्दैन । कुसीमा बलेहरूको कुरो पनि त्यस्तै हो । कुसीमा बस्ने इमान्दार, नैतिक र देशभक्त हुनसक्छ अति कुसीमा नबस्ने बेइमान, अनैतिक र भ्रष्ट पनि हुनसक्छ । यो अर्थोध्य अर्थको कुरो होस तर व्यष्ट्यव्यापक यस्तो किसिमको मानिस पाउन सकिँदैन ।

अरु घण्टा उभिएर काम गर्ने व्यक्तिका रूपमा परिचित माथि उल्लेख गरिएका ती महानुभावले त्यस्तो विशेष लाभ लिन सोजेको बुझिँदैन, त्यसैले उनले सधैँ उभिएर काम गर्नु उपयुक्त थिएन । अणिक चर्चाका लागि शारीरिक कष्ट उठाउदा त्यो कष्ट पछि रो गको कारण हुनसक्छ । चिकित्सकहरूका अनुसार धेरै समय उभिने वा उभिएर काम गर्ने व्यक्तिलाई 'भेरिकोज भेन' भन्ने रोग लाग्दो रहेछ । यसले नसाहरू सुनिने समस्या हुँदो रहेछ । भौतिक रूपमा कुसीका सन्ध्यालाई यसरी एउटा बस्ने साधन मानिएपनि यो मानव अक्षितत्वका रूपमा एश्वर्य र सम्पत्तिको प्रतीक बनेको छ । यस किसिमको कुसी छोटत मान्छेलाई सजिलो छैन । संस्कृतमा एउटा प्रभावशाली उक्ति छ: धिक्कार, गर्भ, ऋण र स्वान्धैयन प्राप्त गर्दाखेरि सारै आनन्द हुन्छ तर त्यो फिर्ता गर्दाखेरि प्राणसङ्कट पर्छ भन्ने यस भनाइले कुसी छोटो कुरा सजिलो छैन भने जनाउँछ । यही असजिलाले गर्दा हाम्रा समाजमा देखापरेका नेता, बुद्धिजीवी, विद्वान, कर्मचारी आदि किसिमका व्यक्तिको कुसी छोटत नसकेर आफ्नो बदनामी भएको कुरा पत्ता पाउँदैन ।

-नवकालिय साहित्य डटकम

ICT प्रयोगशाला व्यवस्थापनका लागि उपकरण खरीद सम्बन्धी कोटेशन आह्वान गरिएको सूचना

सूचना प्रकाशित मिति : २०८१/११/०९

यस श्री भुसलडाँडा माध्यमिक विद्यालय, तानसेन-१ पाल्पाका लागि आ.व. २०८१/०८२ को राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत ICT प्रयोगशाला व्यवस्थापन गर्न रु ६,५०,००० (अक्षरपी ६ लाख पचास हजार) बराबरको योजना प्राप्त भए बमोजिम ICT प्रयोगशालाका लागि गुणस्तरीय सामग्री आवश्यक भएकोले यस विद्यालयको विद्यालय व्यवस्थापन समितिको मिति २०८१/०८/०२ को निर्णयानुसार यस पत्रिकामा प्रकाशित मितिले १५ दिन भित्र २०८१/११/२२ गते विद्यालय समयमा शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको मापदण्ड बमोजिम विद्यालयले सूचित गरेको ICT प्रयोगशालाको गुणस्तरीय सामग्रीको न्यूनतम विक्री मूल्य सहित सम्बन्धित व्यक्ति/संस्था/फर्म/कम्पनीहरूले गोप्य कोटेशनलाई खामबन्दी गरी विद्यालयमा उपलब्ध गराउनुहुनेछ ।

रित नपुगेको, म्याद नाघेको र गुणस्तयुक्त नरहेको सामग्री सहितको कोटेशन उपर कुनै पनि कार्य अगाडि बढाइने छ ।

S.N.	Items	Quantity	Remarks
1.	Development/ Deployment of Integrated Digital Library Management System with MIS Software, LMS for School. (Minimum no additional rate and cost for five educational year.)	1	
2.	Educational AVR System.	1	
3.	Stand for AVR Board.	1	
4.	All in one PC Computer	1	
5.	Multifunction Printer.	1	
6.	Branded Desktop Computer	1	
7.	Inverter (Electrical Power Backup)	1	Set
8.	2 battery and 1 UPS	1	
9.	Projector for class room	1	
10.	Installation and Training	1	

तपसिल
 १. आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट प्राप्त थपवी लेखा नं. ।
 २. मूल्य अभिवृद्धि कर दता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि ।
 ३. व्यवसाय दता सञ्चालन इजाजतपत्रको प्रतिलिपि ।
 ४. कर चुक्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि ।

प्रधानाध्यापक
श्री भुसलडाँडा माध्यमिक विद्यालय
 तानसेन-१, भुसलडाँडा पाल्पा, नेपाल
 सम्पर्क नं. ०७५५२५७८४, ८४८७०८५४८, ८४५७०६०८५, ८४५७०४७२८

ICT ल्याब व्यवस्थापनका लागि उपकरण खरीद सम्बन्धी कोटेशन आह्वानको सूचना

सूचना प्रकाशित मिति २०८१/११/०९

उल्लेखित विषयमा यस महेन्द्र बोधि माध्यमिक विद्यालय, तानसेन-२, पाल्पाका लागि आ.व. २०८१/८२ को राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत ICT ल्याब निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्न रु ६,५०,०००/२०८२ को योजना प्राप्त भए बमोजिम तपसिल अनुसारका ICT सामग्रीहरू यस विद्यालयको विद्यालय व्यवस्थापन समितिको मिति २०८१/११/०९ को निर्णय अनुसार कोटेशन प्रक्रियाद्वारा खरीद गरिने भएकोले यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ दिनभित्र इच्छुक फर्म वा संस्था वा कम्पनीबाट आफ्नो व्यवसाय दता प्रमाणपत्र, थपवी लेखा नम्बर प्रमाणपत्र, भ्याट दता प्रमाणपत्र तथा कर चुक्ता प्रमाणपत्रका प्रतिलिपिसहित शिक्षा तथा मानवस्रोत विकास केन्द्रको मापदण्ड अनुसारका विद्यालयले सूचित गरेको ICT ल्याबका गुणस्तरीय सामग्रीहरूको न्यूनतम विक्री मूल्यसहितको गोप्य सिलबन्दी दर्तापत्र पत्र पठाउनुहुनेछ ।

पुनः प: पित नपुगेको, म्याद नाघी बाएको र गुणस्तरीय सामग्रीसहितको कोटेशन उपर कुनै कार्य अगाडि बढाइने छैन ।

तपसिल:

S.N.	Items	Quantity	Remarks
1.	School Management System (LMS Software)	1	
2.	Smart Board 75" display (AVR System, Android 14.0) 12GB/8GB RAM with 17 Processor based OPS System. 11 th generation 8 GB and 256 GB SSD	1	
3.	Stand for 75" Interactive Flat Panel Heavy Original	1	
4.	All in one PC (Desktop Computer), Intel 15 Processor, 13 Generation, 16 GB RAM, 512 GB SSD, 23.5" display, Keyboard and Mouse set.	1	
5.	Canon Duplex Multifunction Printer (DW)	1	
6.	Dell 15, 12 th Generational Computer Set, 8 GB RAM, 256 GB SSD, 18.5" Display Monitor Set with Keyboard and Mouse Set	1	
7.	Inverter Set with 2 set 1500 MAH Battery, 1650 VA Sinewave UPS Set.	1	Set
8.	Acer Projector for classroom	1	
9.	Installation and training charge for AVR and UPS Set	All	

प्रधानाध्यापक
श्री महेन्द्र बोधि माध्यमिक विद्यालय
 तानसेन-२, पाल्पा, नेपाल
 फोन नं. ०७५-५२०१४८, ८४८७१००६१४

ICT प्रयोगशाला व्यवस्थापनका लागि उपकरण खरीद सम्बन्धी कोटेशन आह्वान गरिएको सूचना

सूचना प्रकाशित मिति : २०८१/११/०९

यस श्री शारदा माध्यमिक विद्यालय, तानसेन-२, मदनपोखरा, पाल्पाका लागि आ.व. २०८१/०८२ को राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत ICT प्रयोगशाला व्यवस्थापन गर्न रु ६,५०,००० (अक्षरपी छ लाख पचास हजार) बराबरको योजना प्राप्त भए बमोजिम ICT प्रयोगशालाका लागि गुणस्तरीय सामग्री आवश्यक भएकोले यस विद्यालयको विद्यालय व्यवस्थापन समितिको मिति २०८१/०९/०९ को निर्णयानुसार यस पत्रिकामा प्रकाशित मितिले १५ दिनभित्र विद्यालय समय भित्र विद्यालयले सूचित गरेको ICT प्रयोगशालाको गुणस्तरीय सामग्रीको न्यूनतम विक्री मूल्य सहित सम्बन्धित व्यक्ति/संस्था/फर्म/कम्पनीहरूले (शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको मापदण्ड अनुसारको) गोप्य कोटेशनलाई खामबन्दी गरी विद्यालयमा उपलब्ध गराउनुहुनेछ ।

तपसिल:
 १. LMS software)-1 set
 २. Establishment of Educational AVR system - 1 set.
 ३. Provision of all in one computer - 2 set
 ४. Provision of multifunction printer - 1 set
 ५. Trolley stand with locking - 1 set
 ६. Laptop - 1 set
 ७. Networking and electrical wiring - 1 set
 ८. 2MP IP Camera - 8 sets

पत्रा गुनपूर्वदा आवश्यक कागजातहरू :
 १. आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट प्राप्त थपवी लेखा नं. ।
 २. मूल्य अभिवृद्धि कर दता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि ।
 ३. व्यवसाय दता सञ्चालन इजाजतपत्रको प्रतिलिपि ।
 ४. कर चुक्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि ।

प्रधानाध्यापक
शारदा माध्यमिक विद्यालय
 तानसेन-२, मदनपोखरा, पाल्पा
 सम्पर्क नं. ०७५४२०७४, ८४५७०६०४८५, ८४८७०४७२९२८, ८४८९८५०६६

लुम्बिनी प्रदेशको वित्तिय प्रगतिमा स्वास्थ्य मन्त्रालय पहिलो

पान्पा, फागुन ९/लुम्बिनी प्रदेश सरकारको वित्तिय प्रगतिमा स्वास्थ्य मन्त्रालय पहिलो भएको छ । प्रदेश सरकार आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले आयोजना गरेको अर्धवार्षिक समीक्षामा चालु आर्थिक वर्षको फागुन ३ गतेसम्मको तथ्याङ्कअनुसार स्वास्थ्य मन्त्रालयले सबैभन्दा धेरै वित्तिय खर्च गरेर पहिलो बनेको हो ।

अर्धवार्षिक समीक्षामा प्रस्तुत गरेको प्रतिवेदनमा प्रदेशका १६ वटा कार्यालय मध्ये स्वास्थ्य मन्त्रालय प्रथम भएको पाइएको छ । स्वास्थ्य मन्त्रालयले ५१ दमलव ११ प्रतिशत बजेट खर्च गरेको छ । जसमा ३६ दशमलव ०९ प्रतिशत चालु र ६९ दशमलव ६७ प्रतिशत पुँजीगत खर्च रहेको छ । स्वास्थ्यमन्त्री खेम बहादुर सारुले मन्त्रालयले योजनामा विनियोजन गरेका बजेटको कार्यान्वयनका लागि मन्त्रालयले तदारकताका साथ काम गरिरहेको बताए । मन्त्री सारुले निर्धारित योजना कार्यान्वयन गरि नागरिकले महशुस गर्ने गरि नतिजामुखी कामलाई मन्त्रालयले प्राथमिकता दिएको उल्लेख गरे । त्यस्तै

प्रदेश लोक सेवा आयोगले ४७ दशमलव १३, प्रदेश सभाले ४० दशमलव ८७, स्थानीय तह निकासामा ३४ दशमलव ३८, आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले ३२ दशमलव ९३, कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालयले २४ दशमलव १०, सशरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालयले २४ दशमलव ०० र वन तथा वातावरण मन्त्रालयले २२ दशमलव ८४ प्रतिशत खर्च गरेको छ । त्यस्तै प्रदेश योजना आयोगले २० दशमलव ६१, उर्जा, जलश्रोत तथा

सिंचाई मन्त्रालयले १९ दशमलव ९६, भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयले १९ दशमलव ५८, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रपरिषदको कार्यालयले १४ दशमलव ६४, सामाजिक विकास मन्त्रालयले १४ दशमलव ३६, उद्योग, पर्यटन तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालयले १२ दशमलव ५१, आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयले ६ दशमलव १३ र महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालयले १ दशमलव ०४ प्रतिशत खर्च गरेको छ ।

जेहन्दार विपन्न दलित बालबालिकालाई शैक्षिक सामग्री

बरत राप्ती
पान्पा, फागुन ९ /जिल्लाको तानसेन नगरपालिका भित्रको सिन्धुवन -२ टोल विकास संस्थाले जेहन्दार विपन्न दलित बालबालिकालाई शैक्षिक सामग्री वितरण गरेको छ । संस्थाले तानसेन नगरपालिका -४ वडा कार्यालयको आर्थिक सहयोगमा एक औपचारिक कार्यक्रमकाबिच बालबालिकालाई शैक्षिक सामग्री वितरण गरेको हो ।

जेहन्दार बालबालिकाहरूको शैक्षिकस्तर वृद्धि गर्नुको साथै अध्ययनमा प्रोत्साहन स्वरूप सामग्री वितरण गरिएको टोलविकास संस्थाले जनाएको छ । मोहन कन्या मावि र बालमन्दिर प्राङ्गिका ५७ जना दलित विपन्न छात्रछात्राहरूलाई किट, रजु, भोलासहित शैक्षिक सामग्री वितरण गरिएको संस्था की पूर्व अध्यक्ष एवं जनप्रतिनिधि शीता बस्नेतले बताइन् । कार्यक्रममा तानसेन नगरपालिका प्रमुख सन्तोषनाथ श्रेष्ठले शैक्षिक सामग्री सहयोगले विपन्न बालबालिकाहरूका लागि थोरै भए पनि राहत मिल्ने विश्वास व्यक्त गरे । उनले टोल

विकास संस्थाले सक्रियताले नगरको विकासमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएको समेत बताए । नगर प्रमुख श्रेष्ठले सिमित स्रोत र साधनका बावजुद पनि नगर पालिकाले १४ वटै वडामा नागरिकका आधारभूत आवश्यकता पुरा गर्ने काम गर्दै आएको उल्लेख गरे । तानसेन-४ का वडा अध्यक्ष हेमन्तराज शाक्यले बालबालिकालाई शैक्षिक सामग्री वितरण कार्यक्रम उपलब्ध

मुलक भएको बताउँदै रचनात्मक कामका लागि टोल विकास संस्थालाई हातेभालो गर्न वडा तयार रहेको बताए । संस्थाकी कार्यवाहक अध्यक्ष भुनु कुमारी बरालले टोलको विकासमा काम गर्ने संस्था तयार रहेको बताइन् । टोल विकास संस्थाकी संयोजक गीता नेपालको अध्यक्षता, सचिव अरुणा भट्टराईको सञ्चालनमा कार्यक्रम भएको थियो ।

खेलकुद समाचार

के वान युथ लिगमा एरिकाले जित्ति रजत

कठमाडौं, फागुन ९/नेपाली करि स्टार खेलाडी बेनी एरिका गुरुङले विडीबार युईमा के वान युथ लिग कराते प्रतियोगिता रजत पदक जितेकी छिन् । दुबईमा भएको लिगमा एरिकाले ६८ केजी माथिको तौल समूहमा उपस्थित हुँदै रजत जितेकी हुन् । १९औँ एसियन गेम्स र एसियन च्याम्पियनसिपकी समेत रजत जितेता रहेकी एरिका फाइनलमा इरानी खेलाडीसँग ९-१ ले पराजित भएकी थिइन् । त्यसअघि एरिकाले पहिलो खेलमा भारतीय खेलाडीलाई ८-० ले, नेवटर्फाइनलमा काजाकस्तानी खेलाडीलाई ४-१ र सेमिफाइनलमा टर्कीकी खेलाडीलाई ५-२ ले पराजित गर्दै फाइनल प्रवेश गरेकी थिइन् । एरिमा एसियन गेम्स र एसियन च्याम्पियनसिप करातेमा रजत पदक जित्ने एकलौती खेलाडी हुन् के वान युथ लिगमा ८७ राष्ट्रका २ हजार ३ सय ८२ खेलाडीको सहभागिता रहेको छ । एरिकाले प्रतिस्पर्धा गरे को इभेन्टमा १४ राष्ट्रका १८ खेलाडीले प्रतिस्पर्धा गरेका थिए ।

अर्थ/कॉर्पोरेट समाचार

पूँजीगत खर्च बढाउन निर्देशन

कठमाडौं,फागुन ९/राष्ट्रियसभाअन्तर्गत विकास, आर्थिक मामिला तथा प्रशासन समितिले पूँजीगत खर्च बढाउन भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयलाई निर्देशन दिएको छ । समितिको भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय एवं मातहतका निकाय/आयोजनाका पूँजीगत बजेटको कार्यप्रगति (अर्धवार्षिक) बारे छलफल गर्न आज बसेको बैठकले मन्त्रालयको पूँजीगत खर्च कम भएको भन्दै खर्च बढाउन निर्देशन दिएको हो ।

(साउनदेखि माघ मसान्तसम्म) सात महिनाको अवधिमा भएको कुल खर्चको अंकडा सार्वजनिक गरेको थियो । मन्त्रालयका अनुसार कुल खर्च २८ दशमलव १५ प्रतिशत मात्रै रहेको छ । चालु आव सकिन पाँच महिना भए अझि हुँदा अझै यस मन्त्रालयले ७० प्रतिशतभन्दा बढी खर्च गर्न बाँकी रहेको छ । चालु आवको अवधिमा मन्त्रालयको लागि चालुतर्फ रू सात अर्ब ५८ करोड ६३ लाख र पुँजीगत तर्फ रू एक खर्ब ४३ अर्ब पाँच करोड गरी कुल रू एक खर्ब ५० अर्ब ५३ करोड बजेट विनियोजन रहेको थियो ।

समितिकी सभापति कमलादेवी पन्तले कानून संशोधन गरेर भए हुत गतिमा काम गर्न र पूँजीगत खर्च बढाउन आवश्यक पहलअघि बढाउनका लागि मन्त्रीलाई निर्देशन दिइन् । 'पूँजीगत खर्च बढाउनका साथै बेरुजु नआउने र परिणाम देखिनेगरी काम गर्नु', उनले भनिन्, 'बेरू कानुनी बाधा छुनु भने फुकाउपर्दो । समन्वय बढाएर नतिजा देखिनेगरी काम गर्नु' । समितिको बैठकमा उपस्थित भौतिक पूर्वाधार तथा यातायातमन्त्री देवेन्द्र दाहालले भने अन्तररकार्य निकायबीचको समन्वयको अभाव, कानुनी फ्रन्फ्रंटिन्ग ठेकेदारको लापरवाही, वनका फ्रन्टिन्ग कानुनी प्रावधानलगायत कारण समस्या नै पूर्वाधार निर्माणको समस्या नगर्न चुनौती भएको बताए । सात दिनअघि मात्रै मन्त्रालयले चालु आर्थिक वर्ष

प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले मन्त्रीहरूसँग कार्यसम्पादन सम्झौता गर्ने क्रममा भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रीबीच पहिलो एक सय दिन (असोज ६ सम्म) सम्पन्न गर्ने १० वटा र दोश्रो एक सय दिन (माघ १७ गतेसम्म) मा सम्पन्न गर्ने १२ वटा मुख्य कार्यक्रम र तिनको लक्ष्यसहित कार्यसम्पादन सम्झौता गरेका थिए । यातायात पूर्वाधारको विकास र यातायात प्रणालीको नीतिगत व्यवस्थापनको मुख्य जिम्मेवारी रहेको यस मन्त्रालयले आफू र मातहतका सडक विभाग, रेल विभाग, यातायात व्यवस्था विभाग र नेपाल पानीजहाज कार्यालयमा सम्वन्धित कार्यहरूको सञ्चालनमा काम गर्नुपर्ने बताए ।

वर्गिकृत डिस्पले

१ X ५ साइजमा मात्र
वर्गिकृत डिस्पलेमा विज्ञापन दिनुहोस् व्यवसाय बढाउनुहोस् ।
सम्पर्क: ०७५-५२०६०१

देशमा केही पनि भएन...

... कार्यक्रममा प्रमुख जिल्ला अधिकारी तोय नारायण सुवेदी, तानसेन नगरपालिका-३ का वडा अध्यक्ष बाबुलाल शाक्य, विद्यालयका पूर्व प्रहर्ष बुद्धिप्रसाद शर्मा, मेधाराज पौड्याल, विद्यालयका पूर्व विद्यार्थी समाजका सचिव सन्तोषलाल खनाल लगायतले अभियानको सफलताको शुभकामना व्यक्त गरे । लुम्बिनी प्रदेश सरकारले प्रदेशभित्रका सामुदायिक विद्यालयको गुणस्तर सुधार गर्न 'मेरो विद्यालय, मेरो दायित्व' अभियान शुरुआतदेखि १२ वटै जिल्लाका १५ वटा विद्यालयमा एकै साथ सुरु गरेको छ । मुख्यमन्त्री, मन्त्री, दुई

पूर्वमुख्यमन्त्री, प्रदेश प्रमुख सचिव र प्रदेशसभाका जनप्रतिनिधि आफूले अध्ययन थालेको विद्यालयमा शुरुआत पुगेका थिए । मुख्यमन्त्रीसहित सबै मन्त्री र पूर्वविशिष्टलाई पूर्वविद्यार्थीको हैसियतमा अभियानमा जोडेर सामुदायिक विद्यालयको गुणस्तर सुधारको प्रयास सुरु गरिएको सामाजिक विकास मन्त्रालयका प्रतिनिधि सुरेन्द्र पौड्यालले बताए । सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधारले ग्रामीण क्षेत्रको बसाइँसराइ रोक्ने, चर्को शुल्कमा निजीमा पढाउने प्रतिस्पर्धा न्यूनीकरण गर्ने भएकाले

पूर्व विद्यार्थी, जनप्रतिनिधिदेखि अभिभावकसम्मलाई आफ्नो दायित्व अनुभूति गराउन अभियान सुरुआतको उनको भनाई छ । लुम्बिनी प्रदेश सरकार सामाजिक विकास मन्त्रालयको सामाजिक विकास डिभिजन कार्यालय पाल्पाको आयोजना र जनता समुदाय विद्यालयको सह-आयोजनामा भएको कार्यक्रम विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष रामजी पोखरेलको अध्यक्षता, विद्यालयका प्रहरीप्रसाद धिमिरेको स्वागत, शिक्षक रामप्रसाद ढकालको सञ्चालनमा भएको थियो ।

तानसेन महिलामैत्री सहर...

...कार्यक्रममा शहरी विकास मन्त्रालयका वरिष्ठ समाजशास्त्री कमल अधिकारीले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण मार्गदर्शन २०८० नीतिगत रूपमा गरेका व्यवस्थाको बारेमा जानकारी गराएका थिए । स्थानीय, प्रदेश सरकारबाट योजना संकलन, छुनौट देखी, बजेट निर्माण तथा कार्यान्वयन सम्म लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण मार्गदर्शन २०८० लागू गर्नु पर्ने मा बरिष्ठ समाजशास्त्री अधिकारीले जोड दिए । युनोपिएसले तानसेन नगरपालिकामा खुला सार्वजनिक स्थानहरूको पहिचान, प्राथमिकता निर्धारण र नसाकिन गरेर तिनीहरूको सुधार र व्यवस्थापनमा काम सुरु गरेको

छ । जस अन्तर्गत वडा नं १ को घुर्बघाट पार्क, वडा नं २ को नारायणस्थान फूलबारी, वडा नं ४ को मखनटोल, वडा नं ६ को टुँडेबेल, वडा नं ७ को कमलपोखरी र वडा नं १४ को कुडाहीलाई पहिचान गरेको छ । वडा नं ५ मा महिला साप्ताहिक मेला सञ्चालन कार्यक्रम शुरु भएको छ । कार्यक्रममा तानसेन नगरपालिकाबाट हुने हरेक गतिविधिमामा समावेशीकरणको अवधारणा, मूल्य, मान्यता सिद्धान्त अनुसार व्यवहारमा लागू भएको छ कि छैन, कार्यान्वयन गर्ने देखिएका चुनौतीका विषयमा समूह विभाजन गरी छलफल गरिएको थियो । युनोपिएसले तानसेन

नगरपालिकामा लैङ्गिक समानता, अपाङ्गता र समावेशीकरण नीति निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउने सो विषयमा जनचेतना फैलाउने र कार्यान्वयनमा जोड दिने जनाएको छ । छलफल अन्तर्क्रिया कार्यक्रममा तानसेन नगरपालिकाका नगर प्रमुख, उप प्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, इन्जिनियर, प्राविधिक देवी, कार्यक्रम सञ्चालन नगरपालिकाका वडा अध्यक्ष, कार्यपालिका सदस्य, उपभोक्ता, विषय विशेषज्ञ, युनोपिएसका प्रतिनिधीहरूको सहभागिता रहेको थियो । कार्यक्रमको सञ्चालन नगरपालिकाका वरिष्ठ कार्यक्रम अधिकृत भरत आचार्यले गरेका थिए ।

हरेक प्रहरका ताजा समाचारका लागि www.shitalpati.com क्लिक गर्नुहोस् ।

जपजनेतना दैनिकको आधिकारीक वेबसाईट
शितलपाटी .कम
www.shitalpati.com डिजिटल पत्रिका